

I. CERCETĂRI ARHEOLOGICE

RAPORT PRELIMINAR PRIVIND CERCETĂRILE ARHEOLOGICE DE SALVARE DE LA DRAGOMIREȘTI- DEAL (COMUNA DRAGOMIREȘTI VĂLE, JUDEȚUL ILFOV)

**Dr. Gheorghe Mănucu-Adameșteanu,
Dr. Mircea Negru, Bogdan Tănăsescu**

Cercetările arheologice de suprafață întreprinse în data de 05.04.1999 pe teritoriul comunei Dragomirești Vale s-au încheiat cu descoperirea mai multor situri arheologice. În perioada 29 mai-02 iunie 1999, cu colaborarea voluntară a unui grup de elevi de la Liceul din Dragomirești Vale, au fost inițiate sondaje arheologice în două dintre aceste situri amplasate pe terasa înaltă a Dâmboviței, la nord-vest de cimitirul localității. Obiectivele acestor investigații au fost obținerea unor informații despre complexele de locuire și salvarea materialului arheologic puse în primejdie de săpăturile făcute de localnici pentru obținerea pământului castaniu utilizat în gospodărie.

În colțul de nord-vest al platoului amintit, la aproximativ 350 m nord-vest de cimitir, au fost trasate două casete, notate C1 și C2. Se urmărea în acest fel cercetarea unei locuințe (din secolele IX - X) al cărei cuptor din lut fusese deja distrus parțial. Laturile perpendiculare pe cursul Dâmboviței aveau orientarea NE 24° / SV 204°. Ambele casete aveau câte o deschidere către râpa unde se găsisse complexul arheologic menționat. Caseta 1 avea laturile de 3,40 x 3,40 x 2,90 m, iar caseta 2 avea 3,40 x 1,00m. Între cele două suprafețe a fost lăsat un martor, lung de 3,40 m și lat de 0,35m.(Fig. 1)

Pe același platou, la numai 150 m nord vest de cimitirul amintit, a fost trasată caseta 3. Aceasta avea lungimea de 4,00 m, lățimea de 2,00 m și era orientată NE 30° / SV 210°. Până la adâncimea de 0,30 m au fost găsite numai fragmente ceramice de vase din secolele XVIII-XIX. Datorită insuficienței forței de muncă s-a sistat lucrul în caseta 3, unde complexul arheologic nu era în pericol imediat.

În primăvara anului 2001 a fost efectuată o nouă deplasare în zonă, ocazie ce a prilejuit reperarea unei dungi de arsură în ruptura malului: din primele investigații se pare că ne aflăm în fața unei vetre deschise ce aparține unei locuințe de suprafață. Pe vatră au fost găsite fragmente de vase lucrate cu mâna, panse- insuficiente pentru da-

I. Aspecte din timpul cercetărilor arheologice din caseta 1 și caseta 2

țarea acestui complex dar care, prin analogie cu celelalte descoperiri de aici, pot fi atribuite culturii Dridu.

Etapele cercetărilor

După trasarea casetei 1, la adâncimea de 0,30 m, a fost făcută prima răzuială, în urma căreia au fost surprinse parțial contururile unei gropi (Gr. 1) și a unui bordei (B1). După o nouă răzuială efectuată la -0,45 m, a urmat cercetarea celor două complexe; în același timp a fost taluzat profilul malului, inclusiv în zona cuptorului menajer.

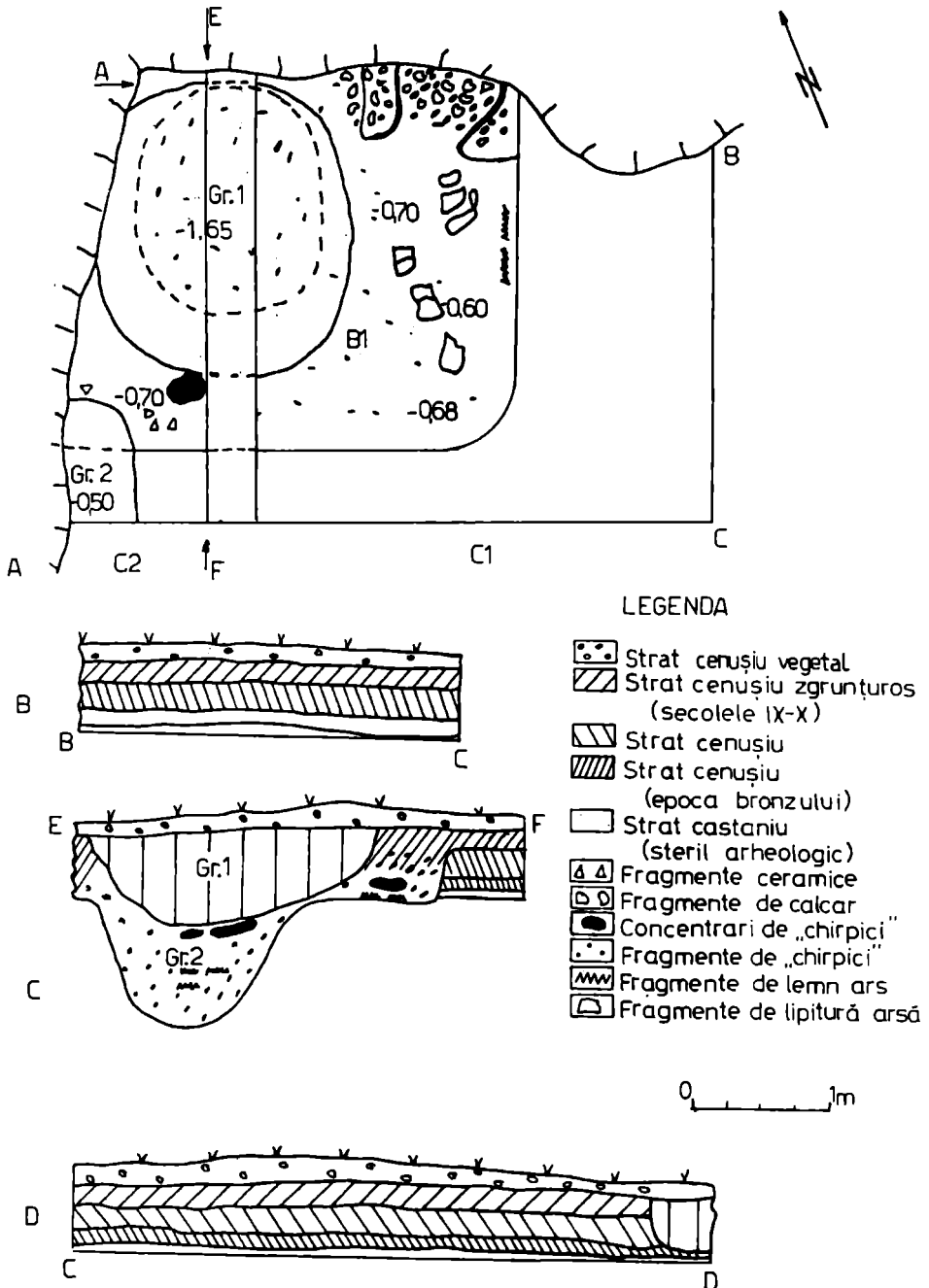
Caseta 2 a fost trasată pentru continuarea cercetării complexelor surprinse în caseta 1. După răzuiala executată la 0,30m, s-au conturat încă o groapă menajeră (Gr. 2), după care s-a trecut la cercetarea complexelor arheologice identificate, în ordinea Gr.1, Gr.2 și B1. (Fig. II/A,B,C,D)

Stratigrafia se prezintă în felul următor: sub un strat de pământ cenușiu (solul vegetal) gros de 0,10/0,15m, până la adâncimea de 0,25m, se află un strat de pământ cenușiu-negricios, zgrunțuros ce conținea sporadice materiale ceramice din evul mediu timpuriu (secolele IX-X). De la adâncimea de 0,25m până la 0,52m, a fost surprins un strat cenușiu-negricios ce conținea vestigiile din La Tène. Între - 0,52m și -0,65m era un strat castaniu-cenușiu ce conținea materiale arheologice din epoca bronzului. Sub acest strat se afla cel castaniu, steril arheologic.

Descrierea complexelor arheologice

Bordeiul 1 a putut fi cercetat în proporție de aproximativ 2/3, nici una dintre laturi nefiind surprinsă în întregime: cele două laturi păstrate măsoară 3,25 m, respectiv 2,85m, dar ele au fost parțial distruse de intervențiile localnicilor.

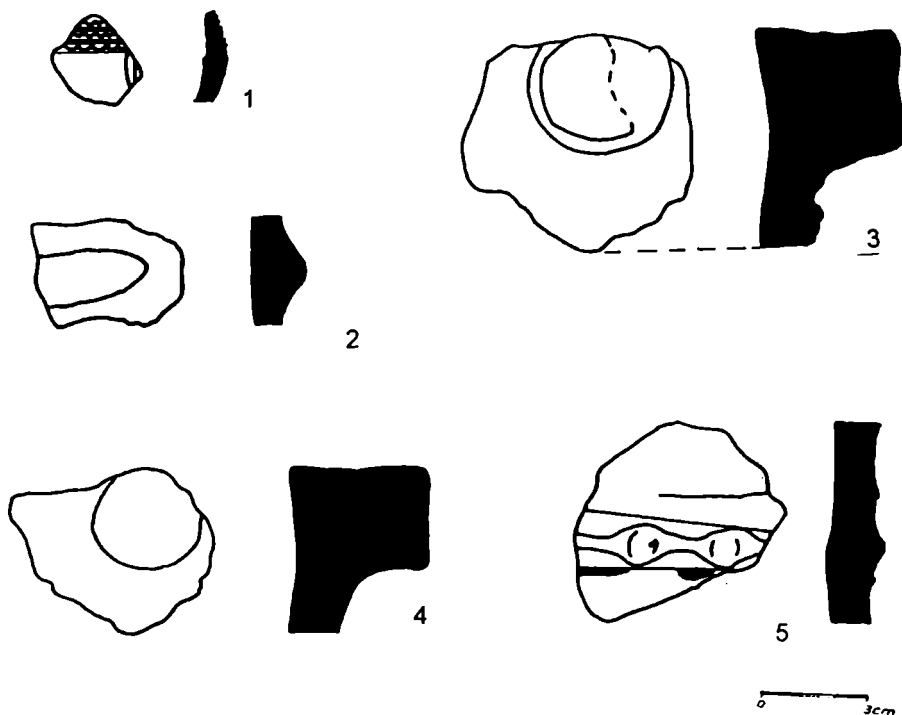
Podteaua se afla la o adâncime de 0,68/0,70m față de la nivelul actual sau circa 0,45/0,55m față de nivelul feudal timpuriu. Ea păstra urme de lutuală în partea de sud-

II. A. Planul săpăturilor cu complexele descoperite în caseta 1 și caseta 2; B. Profilul de est; C. Profilul de vest; D. Profilul de sud

vest a casetei 1. Pereții erau ridicați pe o structură de lemn – tălpici - care nu implică prezența stâlpilor, după cum ne sugerează absența gropilor de pari. Acest sistem de construire pare confirmat de două fragmente de bârnă arsă găsite de-a lungul laturii de est a locuinței, în apropierea cuptorului.

Cuptorul menajer a fost amenajat în colțul de nord-est al bordeiului. Partea inferioară a acestuia a fost scobită într-un bloc de lut cruțat înalt de 0,18m. Acesta era lat de 0,15 m spre vest, unde s-a păstrat intact. În fața gurii de alimentare nu a existat o

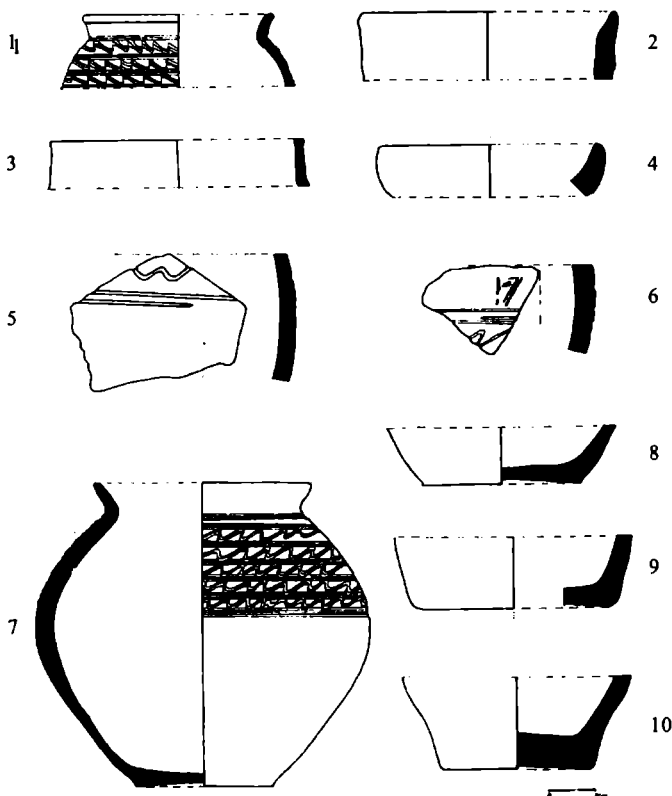
III. Ceramică din epoca bronzului (1) și La Tene (2-5)

groapă. Cuptorul menajer a fost refăcut de două ori: vatra nr. 1 a fost scobită cu 0,10 m sub podeaua bordeiului și avea o grosime de 1,5 cm. Vatra nr. 2, cu o grosime de circa 1 cm, o suprapunea pe prima și a fost amenajată pe un strat de lut galben nisipos, gros de aproximativ 3 cm. Grosimea vetrei propriu-zise era cuprinsă între 2 cm și 4 cm. Vatra nr. 3 era amenajată, de asemenea, pe un nivel de lut nisipos gros de 2-3 cm și era groasă de 1-1,5 cm. Deasupra acesteia era un strat de umplutură gros de 10 cm, ce era compus din cenușă, pietre de calcar și câteva fragmente ceramice. Pietre de calcar, au fost găsite și la vest de cuptor și ele au ajuns aici după distrugerea acoperișului de paie sau stuf pe care îl protejau. Din păcate, bolta cuptorului fusese distrusă de localnici înainte de intervenția noastră.

Inventarul bordeiului

Materialul arheologic recoltat din umplutura cuptorului cuprinde fragmente din vase modelate cu mâna, fragmente din vase lucrute la roată, din pastă zgrunțuroasă de

culoare cărămizie-gălbuie sau cenușie și din pastă fină cenușie, fragmente de lemn ars, oase de animale și un fragment de zgură de fier. În fața gurii cuptorului, de-a lungul laturii estice a bordeiului, au fost găsite fragmente de chirpic ars, o gresie pentru ascuțit și fragmente de vase arse secundar, toate dovedind că locuința a fost distrusă de un incendiu. În caseta 2, în apropierea laturii sudice a bordeiului, la adâncimea de 0,55/0,65 m, deasupra podelei, a fost constatată o concentrare de fragmente de "chirpici", cu o lungime de 0,30 m și o lățime de 0,20m. Deasupra ei și sub aceasta, precum și în groapa Gr. 1, au fost găsite fragmente din care a fost reîntregit un vas borcan, modelat la roată. Acesta a fost lucrat dintr-o pastă de culoare cărămizie, cu miezul negricios și are următoarele dimensiuni: înălțimea-24 cm, diametrul gurii-16,50 cm, diametrul bazei-11 cm, diametrul maxim în zona mediană-26,70 cm. Vasul are buza evazată, cu marginea teșită oblic și este decorat, numai în jumătatea superioară, cu fascicule de linii în val, încadrate de linii horizontale oblice, totul fiind realizat cu un bețișor cu vârful ascuțit (Fig.IV/7) Deși locuința a fost distrusă de un incendiu, vasul de față prezentând și el

IV. Ceramică din secolele IX-X lucrată cu mâna (2-4) și la roată: din pastă nisipoasă (1,7-10) și din pastă cenușie (5,6)

urme de ardere secundară, inventarul locuinței mai cuprinde doar câteva fragmente ceramice : dintre acestea reținem buza unui alt borcan, evazată dar cu marginea subțiată și rotunjită, ce prezintă un decor similar, cu deosebirea că valul are creasta ascuțită (Fig. IV/1). Categoria vaselor lucrate la roată, din pastă nisipoasă, este completată de câteva

panse de borcane, decorate cu incizii orizontale, registru decorativ ce acoperă și partea inferioară a vaselor, precum și trei funduri care nu prezintă mărci de olar (Fig. IV/8-10). Inventarul ceramic este completat de câteva fragmente lucrute cu mâna (Fig. IV/2-4) și de două panse din pastă de culoare cenușie ce aparțin unor recipiente de dimensiuni mai mari, probabil oale cu toartă. Registrul decorativ este același – motivul în val însoțit de incizii orizontale – totul executat cu un bețișor cu vârful puțin lățit (Fig. IV/5-6).

Coroborarea datelor oferite de materialul ceramic – borcane lucrute la roată, cu buza evazată, cu un registru decorativ simplu ce acoperă doar partea superioară a vaselor, însoțite de ceramică lucrată cu mâna și de vase din pastă cenușie, de calitate superioară – cu tipul de locuință (bordeiul)¹, ne permit să apreciem că acest bordei face parte dintr-o așezare ce a existat în secolele IX – X. Aici ar trebui să mai subliniem că în zona orașului București se folosea, cu precădere, cuptorul cotlonit și, mult mai rar, vatra deschisă.²

Groapa nr. 1 avea un plan oval, cu diametrul mare de 2,15m și diametrul mic de 1,86m : ea pornea direct din stratul vegetal și cobora 0,80m, străpungând toate nivelurile de cultură, inclusiv podeaua locuinței 1. Ea conținea un pământ cenușiu-negricios în care au fost găsite oase de animale și fragmente de vase din epoca bronzului, La Tène și din secolele IX – X. Pe baza unor fragmente ceramice din secolele XVIII-XIX se poate aprecia că este o groapă menajeră ce aparține vetrei vechi a satului, etapă de locuire surprinsă și în caseta 3.

Groapa nr. 2 a apărut în colțul de sud-vest al casetei 2 și suprapune un colț din bordeiul 1. A fost surprinsă doar o mică parte a acestui complex, fapt pentru care nu pot fi precizate forma și dimensiunile. Menționăm numai adâncimea de 0,50m și faptul că în pământul cenușiu-negricios din umplutura gropii nu a fost găsit nici un fragment ceramic dar se poate presupune, din relația stratigrafică cu locuința 1, că aparține nivelului de locuire din secolele XVIII – XIX.

În casele 1 și 2, precum și în groapa Gr. 1 (în poziție secundară) au fost găsite puține fragmente ceramice din vase ce pot fi datate în epoca bronzului și La Tène.

Fragmentele ceramice din epoca bronzului descoperite în caseta 1, la adâncimea de 0,52m, provin din pereții unor vase ce aparțin categoriei grosiere cu nisip și pietricele. În poziție secundară, în groapa 1, au fost găsite două fragmente ceramice. Unul dintre acestea aparține categoriei fine de culoare cenușie cu nisip ca degresant. El păstrează cotul unui motiv în care două linii realizate prin împunsături succesive sunt perpendiculare pe o bandă de trei linii în zig-zag incizate intercalate de două șiruri de împunsături succesive este specific culturii Tei (Fig. 3/1). În același complex a fost găsit un fragment dintr-un vas aparținând categoriei ceramicii grosiere cu nisip și puține pietricele. Acesta a fost decorat cu un buton dublu aplatizat (Fig. 3/2).

Fragmentele ceramice din La Tène au fost descoperite în casele 1 și 2 la adâncimi cuprinse între 0,35 și 0,50m. Ceramica din pastă modelată cu mâna este prezentă printr-un fragment dintr-un vas aparținând categoriei semifine cărămizii ce conține nisip fin ca degresant. Ceramica semigrosieră nisipoasă de culoare cărămizie-gălbuie este prezentă prin două fragmente de vase cu butoni cilindrici (Fig. III/3-4)³ și unul decorat

¹ Din repertorierea descoperirilor din secolele IX – XI, s-a observat că începând cu începutul secolului al X-lea, în Câmpia Română, are loc un proces de ieșire la suprafață, bordeiul începând să fie înlocuit cu locuința semiadâncită sau cu cea de suprafață, Maria Comșa, *Tipuri de locuințe din secolele VII – X din sudul Munteniei, Ilfov. Fișe de istorie*, 1978, p. 114 – 115.; Gh. Mănușu Adamceșcanu, *Aspecte ale culturii materiale vechi românești în lumina descoperirilor de la București (secolele IX – XI)*, C.A.B., IV, 1992, p. 67- 68.

² Ibidem.

³ I. H. Crișan, *Ceramica daco-getică*, București, 1969, p. 208, pl. 75/2, 3, 9; 74/1, 3, 7, 12; M. Macrea, I. Glodariu, *Așezarea dacică de la Arpașu de Sus*, București, 1976, p. 45, fig. 42/15, 20; C. Preda, *Geto-dacii din bazinul Olului inferior. Dava de la Sprâncenata*, București, 1986, p. 53, pl. 10/4; 12/6 (Bibliografie selectivă).

cu un brâu alveolar (Fig. II/5). Ceramica cenușie fină din pastă modelată la roată este prezentă printr-un fragment din buza unei oale descoperit în caseta 2 și altul din baza cu inel de susținere a unui vas descoperit în groapa 1.

Concluzii

Fragmentele din epoca bronzului aparțin culturii Tei, iar cele din La Tene pot fi date în secolele II-I a.Chr.

Bordeiul nr. 1 poate fi datat în secolele IX-X, perioadă în care se constată o creștere demografică deosebită, realitate sesizată și prin cercetările de suprafață sau săpăturile arheologice întreprinse în ultima perioadă.

Groapa nr. 1 și groapa nr. 2 pot fi date în secolele XVIII-XIX și aparțin vetrei vechi a satului.

Lista figurilor

- I. Aspecte din timpul cercetărilor arheologice din caseta 1 și caseta 2
- II. A. Planul săpăturilor cu complexele descoperite în caseta 1 și caseta 2
- B. Profilul de est
- C. Profilul de vest
- D. Profilul de sud
- III. Ceramică din epoca bronzului (1) și La Tene (2-5)
- IV. Ceramică din secolele IX-X lucrată cu mâna (2-4) și la roată: din pastă nisipoasă (1,7-10) și din pastă cenușie (5,6)

Figures

- I. Views during the archaeological research in cassette 1 and cassette 2
- II. A. Plan of the diggings with the complexes discovered in cassettes 1 and 2
- B. Eastern profile
- C. Western profile
- D. Southern profile
- III. Bronze Age Ceramics (1) and La Tène (2-5)
- IV. Hand-worked ceramics IX-Xth c (2-4) and wheel-worked ceramics of sandy paste (1,7-10) and of grey paste (5,6)

Summary Salvation Diggings at Dragomirești

A IX-X th C. dwelling was discovered, during the salvation diggings. The chronology was ensured by ceramics. Typical Dridu culture materials were discovered: sandy vessels (of which a pot could be entirely restored) and higher quality grey ceramics.

Few fragments of hand – made ceramics are joining the two above – mentioned wheel – made categories.

160891